

מה זה שרלטון?

במאמרו האחרון בסדרה "הגיראדי: לתוך שטח ההריגה" (העולם הזה 1949), מסיים מר עמידור את המאמר במישפס: "רק עתה, לאחר ניסיונותיו האחרונים, למד צה"ל כי גם בעניין זה, כבר בים אתי רים, לא היתה מקוריות אלא שגיאה שרלטאנית, בלתי-מבוססת ובלתי-נסלחת." יגעתו ומצאתי במילון אבן-שושן: "שרלטון" - חסרי-אחריות ומצפון, נוכח, מתע-תע, מכשיל אחרים בידיעותיו או במומי חיותו המפוסקות.

סודר

כתיבת המאמר, את הודעתו המוסמכת של המזכ"ל מעל בימת הוועדה-הפועל, כי הוא עצמו - וכן אף אחד מנציגי ההסתדרות המספלים בא"על - לא ידעו מראש, ובוודאי שלא "תיכננו קשר" לשיתוק א"על.

זאת, ויתירה מזו: אני, אישית, מודיעכם על דיברתי שבעת שגלויותי אל החבר משל כסיורו בעיירת-הפיתוח אופקים יי נגב, נודע לנו רק מהחדשות בשידורי ישראלי על הסיכסוך ועל האמצעים שי עומדים שר-ההסתדרות והנהלת א"על לני קוט בתגובה על האטת העבודה של חי תחזוקנים או, כפי שהם סענו, "לעבוד על-פי הספר".

צר לי מאוד שאורי אבנרי, חברי חי וועדה-הפועל, המכבד את המוסד שהוא מייצג בו את תנועתו, נתפס הפעם ל"אידיאהטיקס", ולהנחה איפריורי בדבר אותו "קשר", אף-על-פי שהמזכ"ל הבהיר, כאמור, נקודה זו כפירוש בדבריו במ"ליאת הוועדה-הפועל - ולעניות דעתי, שי לא במקרה.

שמואל סודר, דובר ההסתדרות, תליאביב

זכות אזרחית וחובה מוסרית

מקבלים אנחנו את זכותו הבסיסית של האזרח לחופש הדיבור כי ערך דמוקרטי מקודש. עם זאת, קראנו למשפחות השכולות להפגנת מחאה בשעת הרצאתו השנייה של ח"כ משה דיין באוניברסיטת "בראילון". עשינו זאת לאחר שעל פנייתנו בכ"תב לרקטור צ. קדרי בנושא זה, לא בא כל מענה.

נדהמנו לקרוא בעיתונים ציטוטים מהרצאתו הראשונה של ח"כ דיין, בה עסק בין היתר בהערכות, שמכתימנע וגיטס מקודש של המילואים, לא חיו משנים באופן מסמעותי את מח"לך המלחמה.

לחצתקת עמדתו זו, ערך ח"כ דיין ספקולציות סטטיסטיות בדבר מיספר האבידות של צה"ל בימי הלחימה הראשונים.

בתגובה ספונטאנית על דברים כז"אבים אלה, בנושא רגיש זה, נזעקנו להפגין מחאה לקראת הרצאתו ח"שנייה.

מבלי להיות משפטנים, כאנשים מן היישוב, אשר בעבר הלא-רחוק שמו מיבטחם בשר-הביטחון ובהנהגת ח"מדינה דאז, והפקידו בידיהם גורל הבנים ומדינת ישראל, לא נוכל ל"שאת דיין מומבי בנושא האבידות, על-ידי אישים שהיו מופקדים על ביטחון ישראל והנהגת המדינה, בי תקופה שקדמה לאסון יום הכיפורים - ובעצומה של המלחמה. יחא נושא זה לנביהם, בנחינת "של נעי" ליד מעל רגליך!"

נראה לנו, שהמחדלים הנוראים שקדמו למלחמת יום-הכיפורים ונמשכו בימים הראשונים של המלחמה, חמה, חולכים ומיטשטשים ונשכחים. זכותנו אזרחית - וחובתנו המוסרית -

משל לא ידע

בקשר לקטן במאמרו של אורי אבנרי, "מיבצע מלכות" (העולם הזה 1949), שבו התייחס לחלקו, כביכול, של מזכ"ל חי ההסתדרות, החבר ירוחם משל, במה שהוא מכנה "קשר להשתקת א"על כשכל חי תפקידים להשתקת חברת-התעופה חי לאומית חולקו בין שר-התבורה, מזכ"ל ההסתדרות ורסמנכ"ל א"על, שי קיבלו פקודות-מיבצע מפורטות."

מאחר שהמאמר הנ"ל נתפרסם כי עשרה ימים לאחר ישיבת הוועדה-הפועל, אני מרשה ל"עצמי להניח שאורי אבנרי שמע, לפני כתיבת המאמר, את הודעתו המוסמכת של המזכ"ל מעל בימת הוועדה-הפועל, כי הוא עצמו - וכן אף אחד מנציגי ההסתדרות המספלים בא"על - לא ידעו מראש, ובוודאי שלא "תיכננו קשר" לשיתוק א"על.

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, מלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: עולמפרס • מודפס ב"דפוס החדש" בע"מ, תליאביב, רחוב בך אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גרופות: "צ'ינקוגרפיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קיא ירי

אני יודע אם ברגע זה, כשאתה מחזיק את גיליון העולם הזה בידך, אתה נותן את דעתך על כך שאתה קורא בעיתון-מצוייר, כיום, כשגם העיתונות היומית אינה עוד מדבר של אותיות והיא גדושה בצילומים ואיורים, האבחנה בין עיתון-חדשות לבין עיתון-חדשות-מצוייר, כדוגמת העולם הזה, אינה מן הדברים הקלים.

ההבדל טמון בסוגייה שממלאת תמונה או סידרת תמונות בעיתון-מצוייר, ובמיוחד בכתבות מצולמות. לתמונה לא נועד תפקיד של איור וקישוט בלבד. היא מהווה, בדרך כלל, חלק בלתי-נפרד מהכתבה, משלימה וממחישה אותה. בגיליון רגיל של העולם הזה מתפרסמים בין 75 ל-80 צילומים. חלק מהם הוא צילומי-חדשות של צלמי-עיתונות או של סוכנויות-החדשות. צילומים אחרים נבחרים מתוך ארכיון-הצילומים של המערכת.

עבודתו של צלם-מערכת היא, במידה מסויימת, עבודה כפויית-טובה. לעיתים, לצורך

הנשיא בהלוויית מחרשק לפני ואחרי

השגת תמונה בודדת אחת, עליו להשקיע שעות רבות של מעקב, התרוצצות, חיפוש והמתנה. כדי לקרוא את החומר הכתוב יש להשקיע גם זמן. ספק אם יש קוראים רבים הנותנים דיין-חשבון לעצמם כיצד, באופן בלתי-מודע, הביאו אותם דווקא הצילומים לקריאת כתבה מסויימת ואיך, גם כן בתהליך תת-הכרתי, השפיעה עליהם הבעתו של אדם בצילום יותר מאשר נאמר עליו בטקסט שילוח אותה.

לבחירת התמונות המיועדות לסירוסם, לחיתוכן, לעריכתן ולעימודן בעמודי העיתון, מוקדשות לפעמים שעות עבודה רבות יותר מאשר לאיסוף החומר וכתבתו. צלמי-המערכת יכולים לצאת לכיסוי אירוע מסויים, לצלם שם מאות צילומים, שרק בודדים מהם - לפעמים תמונה אחת בלבד - יופיעו על דפי העיתון.

יש עדינות מסייעות רבות לגירסה שאירועים רבים בהם נראים צלמי-המערכת של העולם הזה ומהזיהם על-ידי הנוכחים, משפיעה עצם נוכחותם, בעקפיין, על האירוע. שני מיקרים לקוחים מתוך עבודת צלמי-המערכת בשבוע שעבר, בלם-המערכת עידן אגמון צילם את ישיבת-הפתיחה של ועידת תנועת החרות בהרוב, כאשר פרצו מפגינים אל האולם בו נערכה הוועידה ושיטעו את הנאומים בקריאות, "חברון לפלסטינים!" מיהר עידן אל ההתקלה שנוצרה סביבם. הוא הגיע לשם כאשר סדרנים ואנשי-מיטרה פינו את המפגינים, לא בצורה הכי נומוסת. אישי-ביטחון עצר אותו, מגע ממנו לצלם, הוזעק את מפקדו, זה עיכב את עידן והטיח בפניו: "מה אתם חושבים לעצמכם? שחיימו פה הצגות?"

מעידן נמנע אומנם לצלם את הפיגוע המפגינים, אבל קרוב לוודאי שנוכחותו במקום תרמה לעובדה שאלה פונו בשיתות קצת פחות אלימות, מאלה שבחן השתמשו לפיגוע מפגיני מוקד באותו יום בירושלים.

באותו יום צילמה צלמי-המערכת, אילנה בן-ארי, את הלווייתו של בני מחרשק. היא החלה בצילומים בטכניקת-הצילום של צלמי-המערכת בתליאביב, כאשר הסתיים הטכס הארוך נישא על כיתפי חבריו של בני אל מחוץ לרחבה, הגיע למקום גם ח"כ משה דיין. הוא בא באיחור. הארון כבר נלקח. הוא עמד לחזור, כשהבחין בעדשת מצלמתה של אילנה המופנית אליו. דיין השפיל ראשו וניצב דומם מול הרחבה הריקה. צלמי-הקברות של קיבוץ בעת-השלושה, שם הוטמן ארונו של בני, צילמה אילנה את צברת המדינה שניצבה סביב הקבר הפתוח. בין הנוכחים היה גם נשיא המדינה, אפריים קציר. עד לתיחילת טכס-האשכבה שוחח קציר בלבביות עם מכרים וידידים שגשג במקום. לפתע הבחין הנשיא במצלמתה של אילנה. החיוך נימחה מעל פתיו. הוא הרציץ מבט של תוגה כיסה את פניו (ראה תמונות).

תמונה

פילגש מיוחדת

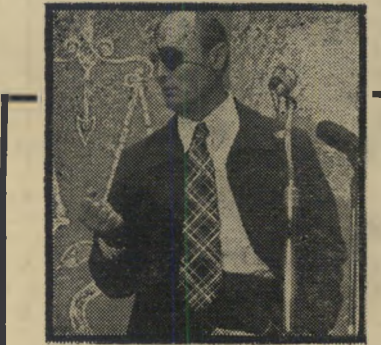
מיספר הערות לכתבה "אחד תשע שבע חמש" (העולם הזה, 1948). הגוש האפרו-רעב-אסיאתי, הוא פילגש מיוחדת במינה: ממזומות עם הגוש המיו-רחי, הולכת למיטה עם הערבים, ודורשת את האתנו מארצות-המערב, וכשהמתת לא מגיע מייד בדואר-החור, הם שואגים "אימפריאליסטים", מה-גם שי האימפריות הן גחלת-העבר.

כמה מוחנו?

אין ברירה - באבידותינו כוחנו! רמי סיכמן, גבעתיים

חילום מבקשים

אנו חיילי יחידת ד.צ. ג/2628, בנינו במיודינו מועדון, ליחידתנו הממוקמת אי-שם. ציידנו את המועדון בעצמנו בכל מה שיכולנו, היינו מודים מאוד אם היה נמצא אדם או גוף שיוכל לתרום לנו שולחן פינג-פונג כדי שנוכל לבלות לידו את שעות הפנאי שלנו. חיילי יחידת ד.צ. ג/2628, צה"ל

דיין ב"בריאיקן" ספקולציות סטטיסטיות

סרית, לחתריע באווני העם בישראל, על תופעות המורות והרסניות אלה. כוונתנו היתה למקד מחאה, ולמ"נוע הטיית אוזן, למי שאמר לפני מולחמת יום הכיפורים: "בעשר ח"שנים הקרובות יסארו גבולות ישר" אל קפואים בקוויחם הנוכחיים, אף לא תתחולל מילחמה גדולה נוספת" (מעריב" 24.7.73).

רגשותנו ודאגתנו למתרחש בישר" אל, מנחים אותנו במעשינו, כאזרחי המדינה שביטחונה, עתידה ומוסריו-תה יקרים לנו, תובעים אנו שיוקס, ללא זיחוי נוסף, גוף שפויט בעל סמכות רחבה, לחקור ולפסוק מי הם ומה חלקם של האחראיים בדוג ח"מדיני והביטחוני להיזדרזות הממו"שכת, שגרמה למחדלי מילחמת יום הכיפורים.

אנחנו סבורים כי מן הראוי היה שאנשים שהיו אחראיים להחגת ח"מדינה ולשמירת ביטחונה לפני מיל"חמת יום-הכיפורים, ירשו מהחיים הציבוריים לאחר מה שפרה. אנו משוכנעים שהדבר חיוני ודחוף לשם מניעת הישנות מחדלים בעתיד, לטיחור האווירה במדינה, למניעת ח"תסכול ולחיזוק רוח העם.

קבוצת מישפחות שכודות ממילחמת יום-הכיפורים, תליאביב